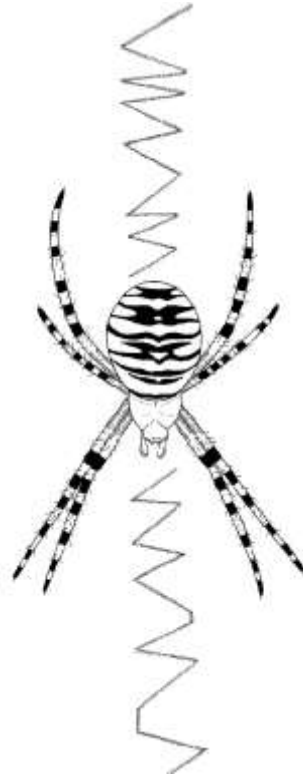

SPINED

Nieuwsbrief Spinnenwerkgroep Nederland

EIS Kenniscentrum Insecten - Nederland
Leiden

Aflevering 43 - 2025

INHOUD

Redactioneel	1
Petra Fleurbaaij & Peter J. van Helsdingen: Ecologie en gedrag van de Kustspringspin <i>Attulus distinguendus</i> (Simon, 1868) (Araneae, Salticidae)	2
Geron J. Bloem: <i>Evarcha laetabunda</i> (Araneae: Salticidae) bevestigd voor Nederland	15
Geron J. Bloem: <i>Leviellus stroemi</i> (Araneae: Araneidae) nieuw voor Nederland	17
Peter J. van Helsdingen & Jeremy A. Miller: <i>Estrandia grandaeva</i> (Keyserling, 1886), first record in the Netherlands (Araneae, Linyphiidae)	19
Peter J. van Helsdingen: De Gewapende dennenspringer <i>Dendryphantes hastatus</i> (Clerck, 1757) (Araneae, Salticidae) geregistreerd voor de Nederlandse Fauna	21
Peter J. van Helsdingen: Recent changes in nomenclature (2025.1)	22
Peter J. van Helsdingen: Droef lot van en spin, kansen voor een schimmel	24
Komend Congres van ESA	26
Spin van het jaar 2025	26
Christa Deeleman-Reinhold † 2024	27

Editorial

The present issue opens with a contribution on the distribution, ecology and habitat of the Distinguished jumping spider, *Attulus distinguendus* (Simon, 1868) in the Netherlands, a relatively rare species primarily found in coastal habitats and inland sandy areas. The article provides insights into the taxonomy, morphology, and ecology of this small and easily overlooked species.

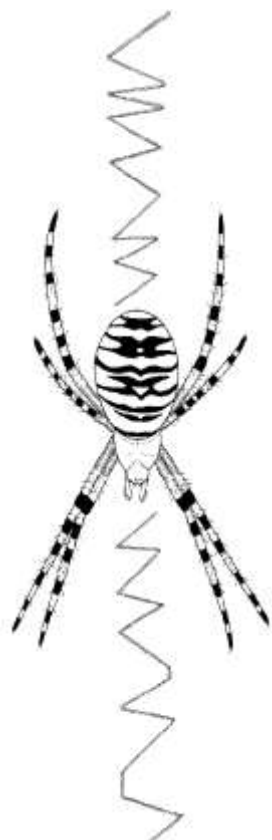
Several species are added to the dutch faunal list of spider species, either as first records of european species from neighbouring countries (*Evarcha laetabunda*, *Leviellus stroemi*), or as exotic specimens which somehow reached our country. (*Estrandia grandaeva* from the arctic region).

Dendryphantes hastatus (Clerck, 1757) was entered in the Dutch HumanObservation project “waarneming.nl”, but the records never were officially published. The data are here summarized in an overview of the localities where the species was observed or collected and the persons responsible for providing the data. The species is restricted to the eastern part of the country. Recent changes in nomenclature (2025.1) summarizes the recent additions and changes inserted in the Catalogue of the Spiders of the Netherlands. A short note on a “Zombie Spider” focusses on the dark side of the life of spiders.

Sad news on the last page: the demise of the dutch arachnologist Christa Deeleman at hte age of 94. An overview of her arachnological legacy will be presented in a next issue.

NIEUWSBRIEF SPINED

van de Spinnenwerkgroep Nederland

No 43

April 2025

Redactioneel

Deze aflevering opent met een rijk geïllustreerd overzicht over de Kustspringspin *Attulus distinguendus* in ons land van de hand van Petra Fleurbaaij.

Geron Bloem voegde twee soorten aan de Nederlandse spinnenfauna toe, de Zeldzame grasspringspin *Evarcha laetabunda* en de Boomsectorspin *Leviellus stroemi*. De soortenlijst van Nederland wordt steeds langer.

Uitbreiding van de lijst is ook te danken aan exoten, die in ons land worden waargenomen, vaak maar een enkel exemplaar waarvan de waarneming dan wordt vastgelegd. Dit keer werd een arctische spin gevonden in een natuurreservaat bij Hilversum, *Estrandia grandaeva*, bekend uit noordelijk Noord-Amerika en het noordelijke deel van Scandinavië en Siberië. De vraag hoe hij hier is gekomen valt niet te beantwoorden.

De lijst kon ook worden uitgebreid met de Gewapende dennenspringer *Dendryphantes hastatus*, die al regelmatig in waarneming.nl werd ingevoerd, maar waarvan het voorkomen nooit werd gepubliceerd.

Veranderingen in nomenclatuur en Nederlandse spinnenfauna worden, zoals gebruikelijk, samengevat in een apart overzicht "Recent changes in nomenclature (2025.1)".

De vondst van een "Zombie Spider" is interessant genoeg om toe te lichten. Een wereld waar we weinig van afweten.

Jullie worden geattendeerd op het komend congres van de European Arachnological Society in Kroatië deze zomer, en het project Spin van het Jaar 2025: de Boomzesoog *Segestria senoculata*. Waar nemingen kunnen aan mij worden gestuurd – Peter.vanhelsdingen@naturalis.nl – dan zorg ik voor doorsturen naar de organisatoren.

Aan het eind van deze aflevering tenslotte het droeve bericht van het overlijden van onze oudste arachnologe Christa Deeleman. Ze werd 94 jaar en laat een indrukwekkend oeuvre na. In de volgende aflevering zal een overzicht worden opgenomen van haar publicaties.

PJvH

ECOLOGIE EN GEDRAG VAN DE KUSTSPRINGSPIN *ATTULUS DISTINGUENDUS* (SIMON, 1868) (ARANEAE, SALTICIDAE)

Petra Fleurbaaij

(steenuil1@gmail.com)

&

Peter J. van Helsdingen

European Invertebrate Survey – Nederland, Postbus 9517, 2300 RA Leiden, Netherlands

(Peter.vanhelsdingen@naturalis.nl)

Summary

The Distinguished jumping spider, *Attulus distinguendus* (Simon, 1868) is a relatively rare species primarily found in coastal habitats across Europe. This article presents new observations of this elusive species along the Zeeuws-Vlaanderen coast in the Netherlands by the first author (PF). Through fieldwork conducted in 2024 (PF), multiple specimens—both males and females—were documented in diverse dune ecosystems. The research highlights the species' habitat preferences, hunting behavior, and potential distribution, with an emphasis on the importance of coastal conservation. The findings (PF) suggest that *A. distinguendus* thrives in sandy, sparsely vegetated environments, utilizing its exceptional camouflage and predatory skills. Despite its cryptic nature, targeted field surveys revealed several individuals, underscoring the need for increased awareness and monitoring efforts. Furthermore, the study raises questions about possible ecological interactions, such as competition with other jumping spider species, including *Phlegra fasciata* and other *Attulus* species. Looking ahead, further investigations in 2025 (PF) will focus on the recently developed nature reserve Waterdunen near Breskens, which appears to offer suitable habitats for *A. distinguendus*. Given the rapid ecological development of this area, the presence of the species remains an open question, prompting a call for collaboration among naturalists and researchers. This article provides insights into the taxonomy, morphology, and ecology of *A. distinguendus*, contributing to the broader understanding of its distribution in Northwestern Europe. It also highlights the potential impact of environmental changes on the species and emphasizes the importance of preserving coastal dune habitats for biodiversity conservation.

Keywords: *Attulus distinguendus*, jumping spiders, coastal ecology, dune habitats, species distribution, Salticidae, biodiversity conservation

Inleiding

De familie Salticidae (Springspinnen) staat bekend om hun voortreffelijke zicht en actieve jachttechnieken. *Attulus distinguendus* (Simon, 1868) is een van de minder bestudeerde soorten binnen deze familie. Dit artikel heeft als doel om een inzicht te geven in het biotoop van mijn (PF) recente waarnemingen van deze spin: de Zeeuws-Vlaamse kust, in de kenmerken, ecologie en het gedrag van deze spin. Alle foto's in dit artikel zijn gemaakt door Petra Fleurbaaij.

Op zoek naar de Kustspringspin (*Attulus distinguendus*)

Wat begon als een lang weekend aan de Zeeuws-Vlaamse kust in mei 2024, leidde tot een bijzondere ontdekking: de Kustspringspin (*Attulus distinguendus*). In eerste instantie leek het slechts een opwaaiend zandkorreltje, springend in de wind. Pas bij nadere bestudering van mijn (PF) foto's bleek het om een mannetje *Attulus distinguendus* te gaan, een minuscuul spinnetje van amper 4 mm. De vondst deed ik (1^e auteur, PF) in het 'tuintje' van mijn beachvilla op een vakantiepark in Nieuwvliet-Bad. De omgeving van de vakantiehuisjes is ontworpen in de stijl van duinpannen, met een bodem van los zand en schelpjes, begroeid met duindoorn en helmgras. Later die week trof ik (PF) de soort opnieuw aan, ditmaal in de Herdijkte Zwarte Polder, eveneens in Nieuwvliet-Bad.

Fig.1. *Attulus distinguendus*, macrofoto van vrouwtje waarop de fijne beharing en grote ogen goed zichtbaar zijn.

Vervolgonderzoek

In juni en september 2024 bracht ik (PF) mijn vakanties door in een nieuw vakantiepark in Waterdunen, een recent ontwikkeld natuurgebied nabij Breskens. Het werd mijn missie om *Attulus distinguendus* opnieuw te vinden, en met succes! Dit keer vond ik (PF) exemplaren in de duinen bij Cadzand-Bad, in het duinzand van de Kievittepolder, de zeereep en De Brabander/Hoogduin. Regelmatig werd ik aangesproken door voorbijgangers die nieuwsgierig waren waarom ik (PF) op mijn knieën, met mijn camera vlak boven het zand, langs een druk fietspad in de duinen lag. In 2024 registreerde ik in totaal zeven waarnemingen, bestaande uit vier mannetjes, drie vrouwtjes en een nimf/larve.

Toekomstige plannen

In 2025 wil ik (PF) mijn zoektocht voortzetten, met een specifieke focus op Waterdunen. Dit natuurgebied, direct achter de kust van Breskens, beslaat circa 350 hectare en is aangelegd als een getijdengebied. Zeewater uit de Noordzee stroomt bij vloed via een getijdenduiker het gebied binnen en trekt zich bij eb weer terug, waardoor een landschap van slikken, schorren en kreken ontstaat dat voortdurend in beweging is. Ondanks dat Waterdunen pas in 2022 is geopend, heeft de natuur zich er verrassend snel ontwikkeld. Grote aantallen vogels, planten en zelfs zeldzame insecten hebben het gebied al gevonden. Gezien de vele zanderige plekken zou *Attulus distinguendus* hier mogelijk ook kunnen voorkomen. Dit maakt Waterdunen een interessant gebied voor verder onderzoek naar deze soort.

Fig.2. *Attulus distinguendus* mannetje, in zanderige ‘tuintje’ van het vakantiehuisje Nieuwvliet-Bad.

Oproep: Help mee zoeken naar de Kustspringspin in Waterdunen!

Waterdunen is een jong natuurgebied waar de zilte natuur zich razendsnel ontwikkelt. Met zijn uitgestrekte duinen en zandige bodems lijkt het een potentiële leefomgeving voor de *Attulus distinguendus*. Toch zijn er tot nu toe nog geen bevestigde waarnemingen van deze soort in het gebied. Daarom wil ik (PF) een oproep doen aan natuurliefhebbers, spinnenkenners en andere geïnteresseerden: laten we samen onderzoeken of de Kustspringspin hier voorkomt! Dit spinnetje is door zijn uitstekende schutkleur niet makkelijk te vinden, maar met gerichte zoektochten en wat geduld maken we wellicht kans.

Het biotoop in Zeeuws-Vlaanderen

De Zeeuws-Vlaamse kust is een uniek en gevarieerd biotoop dat zich uitstrekt langs de zuidwestelijke kust van Nederland, in de provincie Zeeland. Dit kustgebied kenmerkt zich door een combinatie van duinen, stranden, slikken, schorren en polders, wat zorgt voor een rijke biodiversiteit en een dynamisch landschap. De kustlijn van Zeeuws-Vlaanderen bestaat uit brede, zandige stranden die worden beïnvloed door de Noordzee. Achter de stranden liggen duinen, die dienen als natuurlijke bescherming tegen de zee en een habitat vormen voor verschillende plant- en diersoorten. Duinvegetatie omvat onder andere helmgras, zeeraket en duindoorn, die helpen bij de stabilisatie van het zand.

Fig.3. Door haar zandkleurige uiterlijk en vlekkenpatroon is dit vrouwtje *Attulus distinguendus* bijna onzichtbaar in haar natuurlijke habitat.

Taxonomie en Morfologie

Attulus distinguendus, Nederlandse naam Kustspringspin, is een kleine springspin uit de familie Salticidae. Dit spinnetje heeft een compact en gedrongen lichaam met een typische springspin-houding: een robuust voorlijf en relatief korte poten.

Uiterlijke kenmerken (fig. 1-4, 8, 11) (Proszynski, 2017; Chrysanthus, 1952, 1954) :

- Grootte: Mannetjes worden ongeveer 3,5 tot 4 mm, terwijl vrouwtjes iets groter zijn, rond de 4,5 tot 5 mm.
- Kleur: Overwegend lichtbruin tot donkerbruin, met lichtere en donkerdere tekening op het achterlijf. Mannetjes en vrouwtjes vertonen seksuele dimorfie, waarbij mannetjes een slanker lichaam hebben en vaak helderder gekleurde markeringen vertonen
- Beharing: Fijne, korte haartjes bedekken het lichaam, wat het een fluweelachtig uiterlijk geeft.
- Ogen: Net als andere springspinnen heeft deze soort vier grote voorste ogen, met vooral de middelste twee opvallend groot. Dit geeft de spin een 'kijkende' uitstraling.
- Patroon: Mannetjes hebben vaak een duidelijker contrast in hun tekening, met lichtere strepen of vlekken op het achterlijf. Vrouwtjes zijn meestal iets minder contrastrijk gekleurd.

Naamgeving

Attulus distinguendus werd lange tijd in het geslacht *Sitticus* ondergebracht (*Sitticus distinguendus* (Simon, 1868)), maar werd later (Maddison et al. 2020) overgebracht naar het geslacht *Attulus*. Onderstaand is het verloop in naamgeving en indeling weergegeven:

- *Attulus distinguendus* (Simon, 1868)
- *Attus cinereus*; Van Hasselt 1886: 96.
- *Attulus helveolus*; Chrysanthus 1952: 118; 1954: 40.
- *Sitticus distinguendus*; Noordam 1996: 13. Tutelaers 2000: 8; 2001 (www). Roelofs-Ditters 2007: 20. Noordijk et al. 2008: 260.
- *Sitticus helveolus*; Koomen et al. 1997: xxxvi.
- *Sitticus (Attulus) distinguendus*; een nomenclatorisch niet valide, onzinnige naamgeving; Noordam 2024: 11.

Fig.4.Dit mannetje *Attulus distinguendus* werd waargenomen op natuurlijke structuren in de duinen, zoals slakkenhuisjes.

Habitat en Verspreiding

Deze spin leeft vooral in kustgebieden en duinenlandschappen, maar wordt soms ook in steden gevonden, bijvoorbeeld op muren en boomschors. Veranderingen in het klimaat en het versnipperen van zijn leefgebied kunnen invloed hebben op hoeveel er van deze spin zijn en waar ze voorkomen. De verspreiding van *Attulus distinguendus* in Europa is relatief beperkt en gefragmenteerd. Deze kleine springspin komt voornamelijk voor in kustgebieden, waar hij leeft in droge, zanderige en open habitats. Daarnaast meldt de British Arachnological Society dat de spin in Europa ook is waargenomen in: steppes, zoutmoerassen, struik-steppes met stenen en hellingen, puinhellingen en grasrijke kiezelvelden, een vogelkersbos, rotsachtige rivieroeveren, de randen van de taiga, lariksbossen, bergsteppe-halfwoestijnen, kliffen en puinhellingen en zanderige gebieden, bedekt met spaarzame vegetatie.

Verspreidingsgebieden in Europa

Volgens The British Arachnological Society is *Attulus distinguendus* blijkbaar wijdverspreid en wordt vermeld voor Frankrijk, Nederland, België, Verenigd Koninkrijk, Zweden, Noorwegen, Duitsland, Zwitserland, Oostenrijk, Tsjechië, Hongarije, Roemenië en Polen.

- Nederland & België → De soort komt vooral voor langs de Zeeuwse en Zuid-Hollandse- en Noord-Hollandse kust en de Waddeneilanden, met waarnemingen in duingebieden en stedelijke milieus. In België is hij zeldzaam, maar wordt hij soms aangetroffen in de kustduinen.
- Verenigd Koninkrijk → De soort is bekend van twee post-industriële locaties aan weerszijden van de Theems in Zuid-Essex en Noord-Kent.
- Duitsland → Voornamelijk langs de Noordzeekust en in zandige en droge gebieden in het binnenland.
- Scandinavië → Zeldzaam, maar waargenomen in enkele kustregio's van Denemarken en Zuid-Zweden in open zandige gebieden.
- Frankrijk & Spanje → Komt voor in droge, zanderige biotopen, vooral in kuststreken. In Zuid-Frankrijk en Noord-Spanje zijn populaties waargenomen in droge heide- en stepeachtige gebieden.
- Oost-Europa → Verspreiding is minder goed bekend, maar de soort wordt in sommige regio's van Polen en de Baltische staten aangetroffen.

Het onderstaande kaartje (fig. 6) laat de verspreiding van goedgekeurde waarnemingen van 1-3-2010 tot en met 13-3-2025 in Nederland zien, bron: www.waarneming.nl. Daarbij is op te merken: er zijn mogelijk ook (nog) niet goedgekeurde waarnemingen die wel degelijk de soort *Attulus distinguendus*

Fig.5. Verspreidingskaart oudere waarnemingen.

Fig.6. Verspreidingskaartje van *Attulus distinguendus* in Nederland, met goedgekeurde waarnemingen op waarneming.nl van 1-3-2010 tot en met 13-3-2025. De twee blokjes links onderaan in Zeeuws-Vlaanderen zijn mijn (PF) waarnemingen. De lichtrode blokjes: 1 waarneming, de donkerrode blokjes: meer dan 1 waarneming.

Fig.7.Detailverspreidingskaartje van mijn (PF) 7 waarnemingen in 2024 aan de Zeeuws-Vlaamse kust van *Attulus distinguendus*.

Attulus distinguendus leeft vooral in droge, zanderige gebieden waar genoeg prooidieren zijn. Door klimaatverandering en menselijke invloed kan zijn leefgebied veranderen, misschien zelfs uitbreiden naar noordelijkere streken. Ik (PF) denk dat deze spin op sommige plekken vaker voorkomt dan we nu zien. Door zijn uitstekende schutkleur valt hij nauwelijks op en gaat hij helemaal op in zijn omgeving. Je merkt hem meestal pas op als hij springt of beweegt. Daarna moet je hem nog herkennen én fotograferen, wat lastig is. Zelfs mijn camera had soms moeite om scherp te stellen op deze goed gecamoufleerde spin.

Gedrag en Voedselvoorkeuren

Als een typische springspin maakt *Attulus distinguendus* gebruik van een combinatie van uitstekend zicht en behendige sprongen om prooien te vangen ((Proszynski, 2017). De jachttechniek van de kustspringspin omvat een gerichte stalktechniek gevolgd door een snelle aanval. Het gebruik van spinrag is beperkt tot het maken van schuilplaatsen en eicocons.

Hoewel er veel bekend is over de jachttechnieken en algemene voedselvoorkeuren van springspinnen, is er nog weinig specifiek onderzoek gedaan naar de dieetvoorkeuren van *Attulus distinguendus*. De beschikbare informatie over zijn prooikeuze is grotendeels gebaseerd op observaties en algemene kennis over de ecologie van verwante soorten. Dit artikel beoogt een impuls te geven aan verder onderzoek naar de voedingsbiologie van deze zeldzame kustbewoner.

Over het algemeen bestaat het voedsel van Springspinnen uit kleine geleedpotigen (Proszynski, J. 2017, Noordijk, J., Schaffers, A.P., & Sýkora, K.V. 2008, Logunov, D. V.& Marusik, Y. M. 2000), waaronder:

- Muggen en vliegen (*Diptera*) – Kleinere soorten die makkelijk gevangen kunnen worden.
- Bladluizen (*Aphidoidea*) – Een veelvoorkomende prooi vanwege hun overvloed in vegetatie.
- Andere kleine insecten – Zoals kevers, mieren en kleine wantsen.
- Spinachtigen – Soms wordt gejaagd op kleinere spinnensoorten

Fig.8. Een mannetje *Attulus distinguendus* in typische jaaghouding op een natuurlijke structuur in het duinzand, klaar om een prooi te bespringen.

Voortplanting en Levenscyclus

De paartijd vindt voornamelijk plaats in de lente en vroege zomer. Er is weinig bekend over het paringsgedrag van *Attulus distinguendus*, ook omdat het een zeldzaamheid is dit te kunnen waarnemen. Wel is bekend dat mannetjes van andere soorten springspinnen uitgebreide baltsgedragingen vertonen, waaronder het zwaaien met de voorpoten en vibrerende bewegingen om het vrouwtje te imponeren. Als het vrouwtje het mannetje accepteert, vindt de paring plaats. Het verdient nader onderzoek hoe het er bij *Attulus distinguendus* aan toe gaat. Het mannetje gebruikt zijn pedipalpen om sperma over te brengen naar het vrouwtje. Na de paring legt het vrouwtje eieren in een cocon, die ze zorgvuldig bewaakt. De juveniele stadia doorlopen meerdere vervellingen voordat ze volwassen worden.

Bedreigingen en Bescherming

Hoewel *Attulus distinguendus* niet als ernstig bedreigd wordt beschouwd, kunnen habitatverlies door verstedelijking en klimaatverandering wel invloed hebben op de populaties (Logunov & Marusik, 2000; Noordam, 2024). Het behoud van kustvegetatie en duingebieden is daarom essentieel voor het voortbestaan van deze soort.

Mogelijke voedselconcurrentie?

Tijdens mijn zoektocht in juni trof ik (PF), in hetzelfde biotoop, meerdere keren de Gestreepte Springspin (*Phlegra fasciata*, Hahn, 1826) aan (fig. 9). Deze soort kende ik

Fig.9. Foto links vrouwtje *Phlegra fasciata*, foto rechts mannetje *Phlegra fasciata*, foeragerend op een nimf van een wants, in hetzelfde biotoop als *Attulus distinguendus*.

(PF) voornamelijk van erdere waarnemingen in Brabant, maar nu dus ook uit de kustduinen van de de Zeeuws-Vlaamse kust (waarvan ik in dezelfde periode van waarnemingen *Attulus distinguendus* 8 waarnemingen heb geregistreerd, met in totaal 16 individuen). In september 2024 vond ik daarnaast nog een onbepaalde *Attulus*-soort (fig. 10), die ik heb kunnen fotograferen. Helaas was op basis van de foto's geen exacte determinatie mogelijk, maar mogelijke kandidaten zijn de Gevlekte Moerasspringer (*Attulus floricola*, C.L. Koch, 1837) of de Oeverspringspin (*Attulus inexpectus*, Logunov & Kronestedt, 1997). Aangezien deze soorten allemaal behoren tot de Salticidae en in hetzelfde biotoop voorkomen, zou het interessant zijn om nader te onderzoeken of er sprake is van voedselconcurrentie met *Attulus distinguendus*.

Conclusie

Attulus distinguendus is een fascinerende, maar relatief onbekende springspinsoort met een gespecialiseerde habitatvoorkeur. Toekomstig onderzoek is nodig om een beter inzicht te krijgen in het verspreidingsgebied, de ecologische rol van deze soort, eventuele voedselconcurrenten en de invloed van omgevingsfactoren op haar populaties.

Fig.10. *Attulus* spec. in de hetzelfde biotoop als *Attulus distiguendus*. Fig.11. Mannetje *Attulus distinguendus* aan de wandel in tuintje beachvilla.

Referenties

- Araneae - Spiders of Europe. – <https://araneae.nmbe.ch/>
 British Arachnological Society – www.britishspiders.org.uk & srs.britishspiders.org.uk
 Chrysanthus, P. 1952. Springspinnen II. – De Zwerver 12: 118.
 Chrysanthus P. 1954. Spinnen uit Limburg III. – Natuurhistorisch Maandblad 43: 39-40.
 GBIF Global Biodiversity Information Facility (GBIF). – www.gbif.org
 Harvey, P., M. Davidson, I. Dawson, G. Hitchcock, P. Lee, P. Merrett, A. Russell-Smith & H. Smith 2017. A review of the scarce and threatened spiders (Araneae) of Great Britain: Species Status No. 22, Natural Resources Wales, Cardiff. – https://britishspiders.org.uk/status_review

- Hasselt, A.W.M. van 1886. *Catalogus Araneorum, hucusque in Hollandia inventarum*. – *Tijdschrift voor Entomologie* 29: 51-102.
- Helsdingen, P.J. van 2024. *Catalogus van de Nederlandse spinnen (versie 2025.1)*. – <https://tinyurl.com/y3ctdd85>
- Koomen, P. & J. Prinsen 1997. Verslag van de 151e zomervergadering van de Nederlandse Entomologische Vereniging, 29 mei t/m 2 juni 1996, te Formerum op Terschelling. *Araneae - spinnen*. – *Entomologische Berichten, Amsterdam* 57: xxxv-xxxviii.
- Logunov, D.V. & Y.M. Marusik 2000. Miscellaneous notes on Palaearctic Salticidae (Arachnida: Aranei). – *Arthropoda Selecta* 8(4, 1999): 263-292.
- Maddison, W. P., D. R. Maddison, S. Derkarabetian & M. Hedin 2020. Sitticine jumping spiders: phylogeny, classification, and chromosomes (Araneae, Salticidae, Sitticini). – *ZooKeys* 925: 1-54.
- Noordam, A.P. 1996. Spinnen in Meijendel. *Bewerking van het 1953-1960-materiaal*. – *Meijendel Mededelingen* 29: 1-24.
- Noordam, A.P. 2024. De kustspringspin. *Fascinerend*. – *Duin* 47 (3): 10-11.
- Noordijk J, A.P. Schaffers & K.V. Sýkora 2008. Diversity of ground beetles (Coleoptera: Carabidae) and spiders (Araneae) in roadside verges with grey hair-grass vegetation. – *European Journal of Entomology* 105: 257-265.
- Prószyński, J. 2017. Revision of the genus *Sitticus* Simon, 1901 s. l. (Araneae: Salticidae). – *Ecologica Montenegrina* 10: 35-50
- Roelofs-Ditters, E. 2007. De spinnencollectie van Natuurmuseum Brabant in Tilburg. – *Nieuwsbrief SPINED* 23: 16-26.
- Tutelaers, P. 2000: 8. Spinnen uit Cranendonck. – *Nieuwsbrief SPINED* 15: 5-21.
- Waarneming.nl. – www.waarneming.nl

EVARCHA LAETABUNDA (ARANEAE: SALTICIDAE) BEVESTIGD VOOR NEDERLAND

Geron J. Bloem

Naturalis Biodiversity Center, P.O. Box 9517, 2300 RA Leiden, Netherlands (geron.bloem@naturalis.nl)

ABSTRACT

In this article, the occurrence of *Evarcha laetabunda* (C. L. Koch, 1846) in the Netherlands is revalidated. Additionally, introduction pathways are briefly discussed and an overview of characteristics is given to aid identification.

Key words: *Evarcha laetabunda*, faunistics, first record, The Netherlands

In 2022 en 2023 is door de auteur een inventarisatie van spinnen uitgevoerd in Nationaal Park De Meinweg. Dit heeft enkele interessante vondsten opgeleverd, waaronder een *Evarcha*-soort waarvan het voorkomen in Nederland tot dat moment twijfelachtig was.

EEN NIEUWE SPRINGSPIN

In een artikel door Vogels et al. (2019) is het voorkomen van *Evarcha laetabunda* in ons land geherevalueerd. Hierbij is geconcludeerd dat alle controleerbare waarnemingen en historisch collectiemateriaal van *Evarcha laetabunda* (C. L. Koch, 1846) uit Nederland zijn gebaseerd op foute determinaties. Het bleek in alle gevallen te gaan om *Evarcha michailovi* Logunov, 1992. *Evarcha laetabunda* werd daarom van de Nederlandse soortenlijst geschrapt.

Een aantal jaar later heeft de auteur echter een mannetje verzameld van deze soort in De Meinweg. Het exemplaar is verzameld op 25 juni 2022 op de Herkenbosscherheide door middel van het slepen van diverse *Calluna*-struiken, en bevindt zich op moment van schrijven in zijn privécollectie. De Herkenbosscherheide kan getypeerd worden als een open droge heide gedomineerd door Pijpenstrootje en Struikhei en omringd door beuken-eikenbossen en vochtige alluviale bossen. In de literatuur is *E. laetabunda* bekend van droge habitats zoals *Calluna*-heide, maar ook van moerassen en xerotherme terreinen waarbij de structuren dichtbij de grond (o.a. dwergstruiken) jaarrond aanwezig blijven (Bauchhens 1990, Roberts 1995).

VESTIGING IN DE MEINWEG

Twee jaar eerder heeft een aanzienlijke brand gewoed op de Herkenbosscherheide (Claassen & Reyrink 2021). Veel spinnen hebben echter wel baat bij regelmatige branden (Koponen 2005). Vooral populaties van thermofiele, eurytope en pioniersoorten kunnen na een brand toenemen. Het is goed mogelijk dat de thermofiele springspin *Evarcha laetabunda* dankzij de gevolgen van de brand zich in het gebied heeft kunnen vestigen. Een andere mogelijkheid is dat *E. laetabunda* al langer in De Meinweg voorkomt en tot recent over het hoofd is gezien. Of de populatie in De Meinweg levensvatbaar is, is niet met zekerheid te zeggen. Het zou namelijk kunnen dat *E. laetabunda* uiteindelijk verdrongen wordt door de algemene *Evarcha arcuata* (Clerck, 1757). *E. michailovi* is tijdens de inventarisatie niet aangetroffen en is voor zover bekend niet aanwezig in De Meinweg (Van Helsdingen 2024).

ANDERE VERMELDINGEN

De enige andere, niet verifieerbare, vermelding uit Nederland betreft een oude opgave door Van Hasselt (1886) uit Drenthe. Deze blijft dubieus, aangezien het verzamelde exemplaar zeer vermoedelijk verloren is gegaan. In de jaren 90 is *Evarcha laetabunda* gemeld van Lingen (Ems, Nedersachsen) en de Mehrhooger Heide (Nordrhein-Westfalen), beide vlak bij de Nederlandse grens (Jäger 1993, Merkens 2000). Het is daarom niet uit te sluiten dat deze soort in Nederland ook op andere locaties langs de Duitse grens voorkomt.

HERKENNING

Mannetjes *E. laetabunda* zijn eenvoudig te herkennen aan het ontbreken van een frontaalstreep boven de voorste ogenrij (figuur 1). De pedipalp heeft een dunne, stompe embolus en de tibiale apofyse is vrij breed en aan het uiteinde licht ingesneden. Vrouwtjes zijn op habitus niet betrouwbaar te onderscheiden van *Evarcha arcuata*, maar zijn te herkennen aan de distale lip van de epigyne die ¼ van de lengte van de epigyne uitmaakt (Vogels et al. 2019).

Figs. 1-2. *Evarcha laetabunda*. Mannetje, verzameld op 25 juni 2022 op de Herkenboscherheide: 1, habitus; 2, pedipalp.

DANKWOORD

Veel dank aan het personeel van Staatsbosbeheer voor het verstrekken van de vergunning, waarmee de inventarisatie mogelijk is gemaakt.

LITERATUUR

- Bauchhenss, E. 1990. Mitteleuropäische Xerotherm-Standorte und ihre epigäische Spinnenfauna - eine autökologische Betrachtung. – Abhandlungen des naturwissenschaftlichen Vereins Hamburg (NF) 31/32: 153-162.
- Claassen, A. & L. Reyrink 2021. De brand op de Meinweg in april 2020. – Natuurhistorisch Maandblad 110 (5): 87-89.
- Hasselt, A.W.M. van 1886. Catalogus Araneorum, hucusque in Hollandia inventarum. – Tijdschrift voor Entomologie 29: 51-102.
- Helsdingen, P.J. van 2024. Catalogus van de Nederlandse spinnen. Versie 2025.1. – <https://tinyurl.com/y3ctdd85>
- Jäger, P. 1993. Beitrag zur Kenntnis der Niederrheinischen Spinnenfauna. Ergebnisse einer Exkursion nach Grietherbusch. – Latrodecta 9: 16–22.
- Koponen, S. 2005. Early succession of a boreal spider community after forest fire. – The Journal of Arachnology 33: 230-235.
- Merkens, S. 2000: Die Spinnenzoönoten der Sandtrockenrasen im norddeutschen Tiefland im West-Ost-Transect - Gemeinschaftsstruktur, Habitatbindung, Biogeographie. – Dissertation Universität Osnabrück.
- Roberts, M.J. 1995. Collins Field Guide: Spiders of Britain & Northern Europe. – HarperCollins, London.
- Vogels, J., P. Koomen, P. Tutelaers & S. IJland 2019. De heidespringspin *Evarcha michailovi* nieuw gemeld voor Nederland: habitatbeschrijving en determinatie Nederlandse *Evarcha*-soorten. – Entomologische Berichten 79 (6): 217-229.

LEVIELLUS STROEMI (ARANEAE: ARANEIDAE) NIEUW VOOR NEDERLAND**Geron J. Bloem***Naturalis Biodiversity Center, P.O. Box 9517, 2300 RA Leiden, Netherlands (geron.bloem@naturalis.nl)***ABSTRACT**

The first record of *Leviellus stroemi* in the Netherlands is presented. It was found under tree bark in wet mixed forest with ashes and alder coppice near De Steeg, province of Gelderland.

Key words: faunistics, first record, *Leviellus stroemi*, Netherlands

INLEIDING

De weersomstandigheden van het weekend van 8 en 9 maart 2025 waren uitstekend voor veldwerk. De auteur heeft daarom op zondag 9 maart het Faisantenbosch nabij De Steeg bezocht om spinnen te verzamelen. Boven verwachting kwam hierbij een nieuwe soort voor Nederland aan het licht, namelijk *Leviellus stroemi* (Thorell, 1870).

HERKENNING EN HABITAT

Het vrouwelijke exemplaar is met de hand verzameld van onder schors, waaronder zij zich in een onopvallende schuilplaats bevond. Dit exemplaar bevindt zich op dit moment in de privécollectie van de auteur. Er zijn verder geen andere individuen van deze soort aangetroffen. *Leviellus stroemi* heeft een vergelijkbare bouw als *Zygiella*-soorten en is gemakkelijk hiervan te onderscheiden door de kenmerkende tekening van het abdomen, zowel dorsaal als ventraal (fig. 1). Bij beide geslachten zijn de genitaliën zeer kenmerkend en de soort is daardoor reeds in het veld te determineren. De epigyne heeft een zeer opvallende, lange scapus met parallelle zijden en de pedipalp heeft zeer grote, naar elkaar gerichte apofyses (Heimer & Nentwig 1991).

Figs. 1-2. *Leviellus stroemi*, vrouwtje, verzameld op 9 maart 2025 in het Faisantenbosch bij De Steeg: 1, habitus; 2, epigyne.

Het Faisantenbosch en het aangrenzende Kooibos bestaat voornamelijk uit bronbos met essen, elzenhakhout en drogere bostypen, en is onderdeel van Landgoed Middachten. Het is opvallend rijk aan kruiden karakteristiek voor oude bossoorten (Rövekamp & Maes 2002). Een groot deel van het gebied is daarom aangemerkt als rustgebied. *Leviellus stroemi* is gevonden in de bosrand buiten het rustgebied (52.02422°N, 6.07764°E). De soort leeft voornamelijk op oude loof- en naaldbomen, maar wordt ook op houten gebouwen en buitenmuren

aangetroffen (Rückl & Machač 2021). Het Faisantenbosch is dus een geschikt leefgebied voor *L. stroemi* en het is aannemelijk dat hier al langere tijd een populatie aanwezig is.

GEDRAG EN VERSPREIDING

De spin is nachtactief en bevindt zich overdag in een schuilplaats in diepe spleten onder schors aan de rand van het relatief kleine web (Jones 1981, Rückl & Machač 2021). Door de kleine lichaamslengte (3 t-4,5 mm) en het kleine, onopvallende web is de soort vrij lastig te vinden. Daarnaast heeft deze soort in Europa een wijde, maar zeer lokale verspreiding. Het is aannemelijk dat *L. stroemi* hierdoor onopgemerkt is gebleven in Nederland. In België is de spin al veel langer bekend van o.a. Thon-Samson en Herentals (Becker 1896, Benoit 1967) De verwachting is dat deze soort in de toekomst ook op andere locaties in het oosten en zuiden van het land gevonden zal worden.

LITERATUUR

- Becker, L. 1896. Les arachnides de Belgique, deuxième et troisième parties. – Annales du Musée Royal d'Histoire Naturelle de Belgique 12 (2): 1-127.
- Benoit, M.P. 1967. Citations d'araignées rares ou nouvelles pour la faune de Belgique. – Bulletin & Annales de la Société Royale d'Entomologie de Belgique 103: 77-81.
- Heimer, S. & W. Nentwig 1991. Spinnen Mitteleuropas: Ein Bestimmungsbuch. – Paul Parey, Berlin.
- Jones, D. 1981. *Zygiella stroemi* (Thorell). – Newsletter of the British Arachnological Society 30: 9-10.
- Rövekamp, C.J.A. & N.C.M. Maes 2002. Inheemse bomen en struiken op de Veluwe. Autochtone genenbronnen en oude bosplaatsen. – Provincie Gelderland, Dienst REW, Afd. landelijk gebied.
- Rückl, K. & O. Machač 2021. Distribution of sector orb-weavers of the genus *Leviellus* (Araneae: Araneidae) in Czechia with notes on their biology. – Acta Musei Moraviae, Scientiae biologicae 106 (2): 197-204.

**ESTRANDIA GRANDAeva (KEYSERLING, 1886), FIRST RECORD IN THE NETHERLANDS
(ARANEAE, LINYPHIIDAE)**

Peter J. van Helsdingen

(*Peter.vanhelsdingen@naturalis.nl*)

&

Jeremy A. Miller

(*Jeremy.miller@naturalis.nl*)

SAMENVATTING

Een enkel exemplaar van *Estrandia grandaeva* (Keyserling) werd met een sleepnet verzameld aan de rand van een vergrast heideterrein genaamd Westerheide, NO van Hilversum en onderdeel van het Goois Natuurreservaat. Gezien de grote afstand tot het arctisch verspreidingsgebied van deze soort is import het meest waarschijnlijk.

Trefwoorden: exoot, Westerheide Hilversum

INTRODUCTION

The problem with the discovery of a single specimen of a species so far unknown from a country is the guesswork it brings along. Is it the only specimen at the locality where it was observed or collected, or is it a member of a population in the area? If it was a single individual, one wants to know how it came there. Introduced through human activities, transport or management? Or had it come in by itself, through natural processes and methods of spreading characteristic of the species it belongs to.

ESTRANDIA GRANDAeva

In the present case of a spider, the Linyphiid *Estrandia grandaeva*, the natural mode of transport would be walking (not very likely) or transport through the air, called “ballooning”. We have to look at possible answers in relation with the present distribution area of the species. In the case of *E. grandaeva* we have to do with an arctic species occurring in North-America and Eurasia as far as China and Japan (World Spider Catalog, 2025). In fact, it is difficult to determine a natural southern border of the distribution area of this species. In Europe, most records are from parts of Norway, Sweden, and Finland North of 60 degrees latitude, with scattered records across and Russia including some in the South and a pair of records from Germany sourced to the citizen science observation network Naturgucker (Aakra et al. 2016, GBIF.org, 2025). Palmgren (Palmgren 1975) was responsible for the first records for Scandinavia, with many records from Finland. In North America, most records are from north of 44 degrees latitude with scattered records from as far south as Mississippi and Florida, both vouchered with specimens in the collection of the Illinois Natural History Survey. Blauvelt (Blauvelt 1936) mentions North-Carolina as the southernmost state on the east coast, while the southernmost record for the west coast is from Oregon. One record from the collection of the Museum of Comparative Zoology is erroneously georeferenced to a point in New York state [43.4N ,74.7W] but is labeled as being from Laggan, Ontario. What explains the several scattered southern records far from the concentrations of northern records? Here, too, the question of natural spreading or human transport cannot be answered.

MATERIAL

The Dutch specimen, a male, was collected by a colleague, Melvin Veenendaal at Naturalis Biodiversity Center in Leiden, by sweeping the marginal vegetation of a heathland mixed with grasses (*Calluna vulgaris* and *Molinia caerulea*). The heathland is situated to the northeast of Hilversum, province of Noord-Holland, named Westerheide, It is a nature reserve and belongs to “Stichting Goois Natuurreservaat”, a regional nature conservation organization. Date of collecting: 04-v-2024.

THE GENUS *ESTRANDIA* Blauvelt, 1936

Estrandia is a monotypic genus with *E. grandaeva* as single species. Blauvelt erected the new genus to accommodate *Linyphia nearctica* Banks, 1910 (Blauvelt 1936). Bishop (Bishop 1949) synonymized *Linyphia tridens* Schenkel, 1930 (from Kamtchatka) with *Estrandia nearctica* Banks, 1910 (North America). Chamberlin and Ivie (Chamberlin & Ivie 1947) finally synonymized *Linyphia grandaeva* Keyserling with *Estrandia nearctica* (Banks), which made the genus monotypic.

IDENTIFICATION AND CONCLUSION

One eye catching character helped to identify the specimen, viz. the very simple paracymbium, which from its narrow and simple base at the cymbium tapers to a very narrow U-shaped element (figs 1-2). Together with the position of Tm I at 0.15 it keyed out easily.

Given the distance from the known distribution area in Europe – northern Scandinavia – the logic conclusion is that it is an exotic specimen, even though it was collected in a nature reserve. The mode of transport remains unclear. Despite that conclusion we intend to visit the area this spring and do some sweeping. An arachnologist cannot suppress that urge.

A couple of weeks ago all cars in the street showed a thin layer of dust. This happens one or two times every year. Dust from the Sahara dessert is carried along with a strong southern wind. Would it be possible that a strong northern wind carries a small Linyphiid spider from the arctic zone far southward? Not very likely, but never say never!

Fig. 1. *Estrandia grandaeva*. Pedipalp, retrolateral view of left palp (BG:284161) - O. Dixville Township, Coos County, New Hampshire, USA, November 21, 2010 (Pfeiffer, 2010). Fig. 2. Retro-lateral view of male palp of *Estrandia grandaeva* (Keyserling) (copy of fig. 1523 out of Paquin & Dupérré, 2003).

LITERATURE

- Aakra, K., G. H. Morka, A. Antonson, M. Farlund, R. E. Wrånes, R. Frølandshagen, H. Løvbrekke, P. Furuseth, A. Fjellberg, M. Lemke, W. P. Pfliegler, S. Andersen, K. M. Olsen, B. Aadland & K. Berggren. 2016). Spiders new to Norway (Arachnida, Araneae) with ecological, taxonomical and faunistic comments. – Norwegian Journal of Entomology 63(1): 6-43.
- Bishop, S. C. 1949. Spiders of the Nueltin Lake Expedition, Keewatin, 1947. – The Canadian Entomologist 81(4): 101-104.
- Blauvelt, H.H. 1936. The Comparative Morphology of the Secondary Sexual Organs of *Linyphia* and Some Related Genera, Including a Revision of the Group. – Festschrift Embrik Strand 2: 81-171, pl. 4-23.
- Chamberlin, R. V. & W. Ivie, W. 1947. The spiders of Alaska. – Bulletin of the University of Utah 37(10): 1-103.
- GBIF.org (11 March 2025) GBIF Occurrence Download <https://doi.org/10.15468/dl.rc3a7k>
- Palmgren, P. 1975. Die Spinnenfauna Finnlands und Ostfennoskandiens VI. Linyphiidae 1 (Die Linyphiinae und Linyphiinae-ähnlichen Micryphantinae). – Fauna Fennica 28: 1-102.
- Paquin P. & N. Dupérré 2003. Guide d'identification des araignées de Québec. – Faberies, Supplément 11: 1-251.
- Pfeiffer, K. 2010. Photo 474581. Bugguide.net. <https://bugguide.net/node/view/474581>
- World Spider Catalog 2025. World Spider Catalog. Version 26. Natural History Museum Bern, online at <http://wsc.nmbe.ch>, accessed on 11 March 2025.

**DE GEWAPENDE DENNENSPRINGER *DENDRYPHANTES HASTATUS* (CLERCK, 1757)
(ARANEAE, SALTICIDAE) REREGISTREERD VOOR DE NEDERLANDSE FAUNA**

Peter J. van Helsdingen
(Peter.vanhelsdingen@naturalis.nl)

SUMMARY

During more than ten years *Dendryphantes hastatus* (Clerck, 1757) was entered in the Dutch HumanObservation project “waarneming.nl”, but the records never were officially published. The data are here summarized in an overview of the localities where the species was observed or collected and the persons responsible for entering the data. The species is restricted to the eastern part of the country.

Key words: presently known records, waarneming.nl

INLEIDING

Op waarneming.nl zijn sinds 2011 meldingen geplaatst. De eerste melding kwam uit Ommen (Boswachterij Ommen, 18.iv.2011, Henk Soepenbergh), en in de loop van de jaren werd de soort regelmatig waargenomen en ingevoerd. De waarnemingen komen uit de oostelijk provincies van Drenthe tot Limburg, inclusief Noord-Brabant. Tot nu toe werd door geen van de vinders een waarneming gepubliceerd. Wel werd de soort opgenomen in het Nederlands Soortenregister, maar nog zonder Nederlandse naam. De soort zal nu onder de Nederlandse naam, de Gewapende dennenspringer, door het leven gaan. Door middel van dit artikel en aansluitend opname in de Catalogus van de Nederlandse spinnen (Van Helsdingen 2025) zal het voorkomen van deze soort ook in Europese registraties (Araneae Spiders of Europe and the, de World Spider Catalog) worden opgenomen.

DISTRIBUTION

Drenthe: Dwingelderveld (Kraloërheide).

Overijssel: Arriën (Arriërveld), Lemele (Archemerberg), Ommen (Boswachterij Ommen, Sahara), Ommen (Landgoed Junne, De Heetdelle) (Vilsteren (Vilsterense Heide).

Gelderland: : Doornspijk (De Haere), Harderwijk (Beekhuizerzand), Hoge Veluwe, Hoge Veluwe (Deelensche Zand).

Noord-Brabant: Goirle (Gorp en Roover), Tilburg (De Sijsten).

Limburg: Bergerheide (Springberg), Gennep (Looierheide), Nieuw-Bergen (Eendenmeer), Stramproy (Tungelerwallen).

Met dank aan de waarnemers: Reinoud van den Broek, Anne Krediet, Tom Kruize, Kees Kuijper, Hugo Langezaal, Jan van Leeuwen, Twan Martens, Nika van den Meiracker, Willy Ronkes, David Sies, Piet Smeets, Henk Soepenbergh, Rob Versteeg, Marc de Winkel.

LITERATUUR

Waarneming.nl. – www.waarneming.nl

RECENT CHANGES IN NOMENCLATURE (2025.1)

Peter J. van Helsdingen

European Invertebrate Survey – Nederland, Leiden (Peter.vanhelsdingen@naturalis.nl)

ABSTRACT

New spider species for the Dutch fauna and records of incidentally imported species and exoticspecies which have entered our country under their own power are listed here.

Key words: exotic species, imported species, new faunal elements.

Geron Bloem discovered two new species (*Leviellus stroemi* and *Evarcha laetabunda*) for the Netherlands. Both discoveries are published in this volume of SPINED. *Evarcha laetabunda* had been mentioned from the Netherlands before, but was removed after reidentification of the specimen (Vogels et al. 2019), which proved to belong to *Evarcha michailovi* (Logunov, 1992). So it is now back on the Dutch faunal list and in the Dutch Spider Catalogue (Van Helsdingen 2025).

Badumna longinqua (L. Koch, 1867) was mentioned as a new inhabitant of the Netherlands last year (Noordijk et al., 2024). This species, discovered at several localities, and appeared to have escaped notice. It belongs to the Desidae, a family of cribellate spiders. This species builds a typical grey web of cribellate texture. It lives urban in areas, in the surroundings of man, and has not been found in the natural countryside away from human habitation. It is an Australian species by origin (in the Netherlands called Grijsze huisspin or Australische huisspin), from where it has spread over many regions – probably by human transport – such as South Africa, North and South America and Europe.

The little webs are grayish and of cribellate structure. The genus belongs to the family Desidae, which so far does not have any other species in the Netherlands. In the UK already a second *Badumna* species is found: *Badumna insignis*. Be aware!

Dendryphantès hastatus (Clerck, 1757) was found quite a number of times in the Netherlands and entered into the Citizen science observations database waarneming.nl, but none were published. I now made all the accepted data available in an overview with names of observers and the localities mentioned by them and entered the data in the Dutch Spider Catalogue (Van Helsdingen 2025.1).

NEW SPECIES RECORDS FOR THE NETHERLANDS

ARANEIDAE

Leviellus stroemi (Thorell, 1870) present volume (Bloem 2025)

DESIDAE

Badumna longinqua (L. Koch, 1867) Noordijk & Wiersma 2024

SALTICIDAE

Dendryphantès hastatus (Clerck, 1757) Gewapende dennenspringer, present volume (Van Helsdingen 2025)

Evarcha laetabunda (C.L. Koch, 1846) present volume (Bloem 2025)

THERIDIIDAE

Enoplognatha mandibularis (Lucas, 1846) New for the Netherlands (Van Keer et al. 2024)

The presence of the Theridiid species *Enoplognatha mandibularis* (Lucas, 1846) in our country was published last year (Van Keer et al. 2024) after collecting it in the nature reserve area "Het Zwin" which Belgium and the Netherlands share at the North Sea coast, provinces of Antwerpen (BE) and Zeeland (NL), respectively.

LITERATUUR

Helsdingen, P.J. van 2025. Catalogus van de Nederlandse Spinnen, versie 2025.1. –

<https://tinyurl.com/y3ctdd85>

Noordijk, J. & M. Wiersma 2024. De Australische huisspin *Badumna longinqua* vestigt zich in Nederland (Araneae, Desidae). – Entomologische Berichten 84 (4): 138-139.

Van Keer, J., J. Lambrechts & M. Jacobs 2024. *Enoplognatha mandibularis* (Lucas 1846) (Araneae, Theridiidae), a new species for the Belgian and Dutch spider fauna. – Journal of the Belgian Arachnological Society 39 (2): 92-98.

DROEF LOT VAN EN SPIN, KANSEN VOOR EEN SCHIMMEL

Peter J. van Helsdingen

(Peter.vanhelsdingen@naturalis.nl)

Summary

A “Zombie Spider” was found in a garden shed in Amsterdam. The phenomenon is described and compared with the ants filmed by David Attenborough. In spiders the fungus emerges at the leg joints and the non-chitinized parts of the body.

Key words: cave habitat, chemical manipulation, fungus, garden shed, Zombie spider

Soms, wanneer je op zoek bent naar spinnen in huis of schuur, kom je een bijzondere spin tegen. Aan de vorm is hij goed herkenbaar, maar dat hij ten onder is gegaan is meteen ook duidelijk. De spin is slachtoffer geworden van een schimmelaantasting. De schimmel ontwikkelt zich in het lichaam van de spin en komt na het dood gaan met sporen producerend weefsel naar buiten op de punten waar dat het gemakkelijkst kan, zoals de gewrichten van de poten, de fovea op het carapax en het achterlijf. De hardere, gechitiniseerde delen vormen blijkbaar een eerste barrière. De foto werd gemaakt in Amsterdam, waar in een tuinschuurtje een aantal van deze “Zombie spinnen“ zaten. De eigenaar van her schuurtje heeft, na uitleg van wat er gebeurd was, het tschuurtje een flinke schoonmaakbeurt gegeven. Geen infecties meer in haar opstallen. Een schuurtje beantwoord blijkbaar wel voldoende aan de algemene trend dat tde schimmel vooral voorkomt op grotbewonende spinnen. Welke soort spin hier was gesneuveld blijft gissen, maar de Trilspin *Pholcus phalangioides* zou een mogelijkheid kunnen zijn.

De naam “Zombie” in combinatie met een dier (“Zombie Spin” – “Zombie spider”) is vooral bekend geworden door de natuurfilms van David Attenborough, die het lot van een geïnfecteerde mier vastlegde. De schimmel, die de mier infeteerde, nam de leiding over het gedrag van de mier, die aan het eind van zijn leven naar het einde van een tak werd gedirigeerd, zodat na de dood van de mier de

Foto gemaakt door Judith van Helsdingen

schimmel zijn sporen over een zo groot mogelijk gebied kom laten neerdalen om zo veel mogelijk mieren op de onderliggende grond te kunnen besmetten. De schimmel is later naar Attenborough vernoemd (*Gibellula attenboroughii*). Chemische manipulatie door parasiten is in de insecten-spinnen wereld een bekend fenomeen (Belgers et al. 2013).

De schimmel (fungus), waarmee de spin besmet is geraakt, behoort hoogst waarschijnlijk tot het geslacht *Ophiocordyceps*.

LITERATUUR

Belgers, D., K. Zwakhals & P.J. van Helsdingen 2013. De bijzondere levensloop van de sluipwesp *Acrodactyla quadrisculpta* op de schaduwstrekspin *Tetragnatha montana* (Hymymenoptera: Ichneumonidae, Araneae: Tetragnathidae). – Nederlandse Faunistische Mededelingen 39: 1-6.

KOMEND CONGRES VAN ESA 2025

35th European Congress of Arachnology
31 August – 5 September 2025
Zadar, Croatia
Organizer: Martina Pavlek

August 31 to September 5, 2025

35th European Congress of Arachnology

Zie: <https://www.european-arachnology.org/esa/>

SPIN VAN HET JAAR 2025

2025 Segestria senoculata

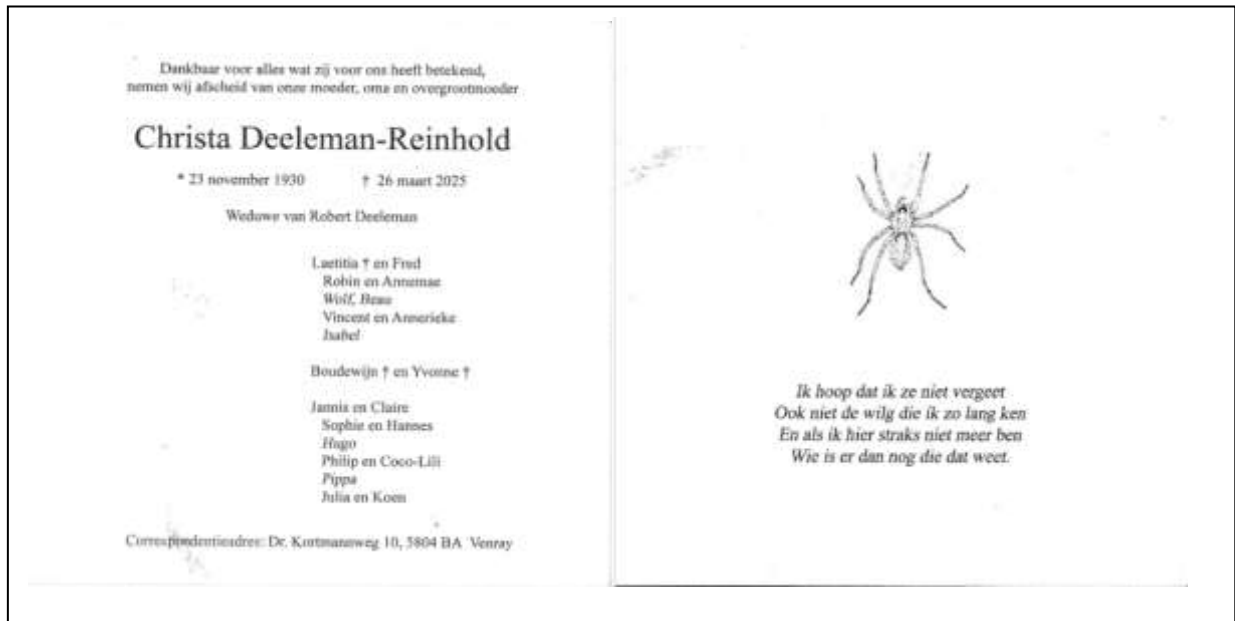
Spider of the year 2025

Snake-back spider

Segestria senoculata (Linnaeus, 1758)

Zie: <https://www.european-arachnology.org/esa/>

Christa Deeleman-Reinhold † 2024

Dit jaar eind maart overleed Christa Deeleman-Reinhold. Voor de ouderen onder ons een bekende arachnologue, voor de jongere misschien niet meer dan een naam. Ze is vooral bekend van haar grottenonderzoek in het toenmalige Joegoslavië, promoveerde in Leiden, onderzocht de spinnenfauna in delen van Indonesië, waar ze geboren was. Een productief leven! In een volgende aflevering van SPINED zal uitgebreider aandacht worden gegeven aan haar wetenschappelijke prestaties. Ik verwijs u nu naar eerder in SPINED verschenen artikelen over haar leven. Toen ng in leven.

Karen van Dorp publiceerde:

K. van Dorp, 2020. [Een leven lang spinnen](#): Christa Deeleman en haar collective – Nieuwsbrief SPINED 39: 2–8, gevolgd door een engelse versie van haar hand in dezelfde aflevering van SPINED 39, met als titel “[A life of spiders](#): Christa Deeleman and her collection.” – Nieuwsbrief SPINED 39: 9–13.

Eind 2024 verscheen in Bionieuws 18, pagina 10, een interview met Christa Deeleman met als titel “[Nieuwe soorten ontdekken was onze liefdeberij](#)”.

Kort na haar overlijden verscheen al een kort bericht van haar overlijden in “Soortgenoten”.

Zeer terecht dat zij die aandacht kreeg.

PJvH

AVAILABILITY OF DISTRIBUTION DATA OF SPIDERS IN THE NETHERLANDS

Catalogue of spiders in the Netherlands Data on the distribution of spiders in the Netherlands are available on the internet. The Catalogue of the Spiders in the Netherlands – *Catalogus van de Nederlandse Spinnen* – is regularly updated on the website of the European Invertebrate Survey Nederland through the following link: <https://tinyurl.com/y3ctdd85>

All nomenclatorial changes are incorporated in the latest version and cross-referenced so as to facilitate the users. At the end of the catalogue one can find an overview of the distributions of the species over the Dutch provinces. The catalogue is based on all published records, whereas verbal communications and other unpublished records are not included. People are asked to publish their new and interesting records which only then will lead to insertion in the catalogue. The data are also used for the site on the Dutch fauna “Het Nederlands Soortenregister” (<http://www.nederlandsesoorten.nl>).

PJvH

Verschijningsdatum: 30 April 2025

Nieuwsbrief SPINED/Spinnenwerkgroep Nederland
ISSN 0926-0781
Samenstelling en correspondentie: P.J. van Helsdingen
EIS-Kenniscentrum Insecten, Leiden – Nederland
Darwinweg 2, 2333 CR Leiden, Nederland
Postbus 9517, NL 2300 RA Leiden, Nederland
Tel. *31 (0)6 51058720
E-mail: Peter.vanhelsdingen@naturalis.nl